

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע, בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 205 לראש השנה תשפ"ו

כניסת חג צאת החג

19:10	18:07	חיפה
19:11	18:15	תל אביב
19:09	17:59	ירושלים
19:10	18:19	באר שבע

תקעו לפני בשופר של איל כדי
שאזכור לכם עקידת יצחק

(ראש השנה טז ע"א)

חז"ל מבארים מדוע תוקעים בשופר של
איל דוקא, ולא של בעל חיים אחר, כדי
להזכיר את עקידת יצחק.

**לטעם הזה, מדוע אין משתמשים
בסכין שיותר מזכיר את העקידה
ואת הציווי 'והעלהו לעולה, מקרן
של איל'?**

בהזכרה זו אין אנו מתכוונים להזכיר רק
את הסכמת אברהם להקריב את בנו ואת
הסכמת יצחק להישחט. כוונתנו להדגיש
גם שהקב"ה אינו רוצה בקרבנות אדם,
ועל כן החליף את יצחק בקרבן של איל.
כשאנו עומדים בר"ה במשפט, אנו
מרמזים על השופר של איל, ומבקשים
מהקב"ה, שגם בנו ינהג ברחמים, כפי
שנהג ביצחק אבינו שלקח תמורתו איל,
יחוס עלינו, ולא יחפוץ במות המת.

שנהיה לראש ולא לזנב

**מדוע כופלים את הלשון ואומרים
גם 'שנהיה לראש' וגם 'שלא נהיה
לזנב', הרי אם נהיה לראש, ממילא
לא נהיה לזנב?**

רבי יהונתן אייבשיץ: יש כאן שתי ברכות
שאנו מאחלים לעצמנו, בכוונה כפולה: א.
שנהיה לראש, ב. שלא נהיה לזנב, אפילו
לא זנב לאריות.

אנו מאחלים איש לרעהו בר"ה, שנהיה
ראש לאריות, זו שאיפתנו, ללא פשרות.

**מדוע תוקעים בשופר
בראש השנה?**

- אמנם הרמב"ם אומר שתקיעת שופר היא
"גזירת הכתוב", כלומר מצווה ללא סיבה,
אך בכל זאת ניתנו למצווה זו מספר
טעמים (בעיקר ע"י רס"ג, רב סעדיה גאון).
1. בתחילת כהונתם של מלכים **כשהמליכו
מלכים, תקעו בשופר**. וכיוון שתחילת
"מלכותו" של ה' בעולם התחילה בחודש
תשרי, אנו תוקעים בשופר בתשרי לסמל
קבלת מלכות ה' עלינו גם היום.
2. **להזכיר מעמד הר סיני** בו נאמר "וקול
שופר חזק מאוד", ובכך נקבל על עצמנו
עול תורה ונגיע זכאים ליום הדין.
3. **להזכיר את עקידת יצחק**, שמסר את
נפשו וברגע האחרון אברהם העלה
במקומו איל ש"נאחז בסבך בקרניו". ע"י
הזכרת מעשה זה של מסירות נפש לקיים
ולשמור בכל מצב אפשרי.
4. האדם מושפע מהסובב אותו. קול
השופר הוא קול "מפחיד" (אם ייתקע שופר
בעיר ועם לא יחרדו). למעשה **השופר היה
ה"אזעקה" של פעם**. ולכן קול השופר
מעורר באדם פחד המביא אותו להרהורי
תשובה ולתיקון מידותיו ומעשיו.

**רוצה להיערך עם רעיונות ודברי תורה
לסעודות ראש השנה? לחצו כאן**

ביאורים על הקריאה בראש השנה - פרשת העקידה

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו...
הֲנִי הָאִישׁ וְהָעֵצִים וְאֵיהֶם הָשָׂה
לְעֵלָה (כב, ז)

**מדוע העקידה נחשבת לניסיון
רק של אברהם, ולא של יצחק,
בפרט שיצחק היה אז בן 37?**

יש מהמפרשים שדנו בשאלה, עבור מי היה
הניסיון גדול יותר, עבור אברהם שהצטווה
מפי הקב"ה, שעקד את בנו יחידו אהובו, או
עבור יצחק שהיה בן 37 (למרבות הדעות),
שיכל לסרב, שלא הצטווה מפי הקב"ה,
אלא רק מאביו. **הרוב מצדדים שהניסיון
הגדול יותר היה עבור אברהם.**

רבינו בחיי: ככלל, הניסיון הגדול יותר היה
עבור אברהם, שכן נצטווה על ידי הקב"ה
לשחוט את בנו, בעוד יצחק לא נצטווה
כלל. אמנם יש שסוברים (כדעת אבן
עזרא) שניסיונו של יצחק היה גדול יותר,
שכן הוא לא הצטווה מפי הקב"ה, אלא מפי
אביו, ולכן גדול יותר כח אמונתו.

אברבנאל: עבור יצחק היה זה ניסיון,
לאחר שידע בבירור שהוא "השה לעולה",
משהבין מאביו שבו בחר ה', שלא נמנע
ללכת לדרכו ולא ברח, ואף לא ניסה
להתעכב, אלא 'וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו', וכדברי
חז"ל במדרש אגדה (סימן ח): "ואף כי
גילה אברהם ליצחק כי לשחטו היה
מוליכו, קיבל דבריו של הקב"ה בשמחה,
לכך נאמר 'וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו'". עם זאת,
התורה מייחסת את ניסיון לאברהם, ולא
ליצחק, משום שצערו של אברהם
מהמעשה, בפרט שהוא זה שיבצע אותו,
ילוה אותו לאורך כל ימיו, בעוד צערו של
יצחק, עם כל הקושי הכרוך בכך, מסתכם
במשך הזמן שעד העקידה ומסתיים בשעת
המעשה. מאותו רגע לא ירגיש מאומה.

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֶּה
נָסָה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי (כב, א)

מה היתה מטרת ניסיון העקידה?

רמב"ן: ככלל, הקב"ה אינו צריך את
הניסיון, שהרי יודע בדיוק מה מצבו של כל
אחד וכיצד יגיב. מטרת כל ניסיון לתת
למנוסה שכר באמצעות הוצאת יכולותיו
מהכח אל הפועל.

חזקוני: הקב"ה הביא אותו לידי ניסיון,
לפני מידת הדין שקטרגה עליו, לפרסם
בקרב הבריות שלרצונו לעבוד את הקב"ה
אין גבולות ועקבות, שלא יקטרגו עליו.

וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר
וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר [כא, א]

מדוע התורה כפלה לשונה

**וכתבה 'כַּאֲשֶׁר אָמַר, וַיַּעַשׂ...
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר'?**

תולדות יצחק: בלידת יצחק היו כמה
ניסים. בכפל הלשון מלמדת התורה את
הניסים ובעיקר עוצמתם. לא מצוי שאשה
זקנה תתעבר ועוד מאדם זקן, זהו נס
בתוך נס. המילים 'וְה' פָּקַד' מלמדת
התורה שהקב"ה פקד אותה בהריון. גם
השלב הבא נעשה בנס, שילדה בגיל
מבוגר ילד בריא ושלם, ועל כך כתבה
התורה 'כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר', היה זה נס גדול.

ספורנו: 'וְה' פָּקַד' – שתלד באופן שונה
משאר הנשים, 'כַּאֲשֶׁר אָמַר' – 'וַיִּבְרַכְתִּי
אֹתָהּ', הסיר ממנה את קללת חוה 'הָרְבָה
אֲרָבָה עֲצָבוֹנָה וְהָרְבָה בְּעָצָב תֵּלְדִי בָנִים'.
'כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר' – באמרו 'וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה
לְךָ בֵּן, שְׂנוּלָד לוֹ בֵּן, בַּהֲתָאֵם לְדַבְרִי ה'.

לקבלת העלון שלחו את המילה

'מעוניין' או לחצו כאן

office@shaalti.co.il

052-9453811

לאלפי מנויי העלון וכל קוראינו

שלוחה ברכת שנה טובה

כתיבה וחתימה טובה

